

РЕШЕНИЕ

№ 6700

гр. София, 28.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Г СЪСТАВ, в публично заседание на шести декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Татяна Димитрова

Членове: Румяна М. Найденова
Гюлсевер Сали

при участието на секретаря Алина К. Т.
като разгледа докладваното от Гюлсевер Сали Въззивно гражданско дело № 20221100510032 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258-273 ГПК.

С решение от 08.07.2022 г., постановено по гр. дело № 56407/2021 г. по описа на Софийския районен съд, 31 състав, е признато за установено по предявен от Г. Г. иск с правно основание по чл. 26 ЗЗД по отношение на ответника „И.Ф.“ ЕООД, че клаузата, предвиждаща заплащане на неустойка при непредставяне на обезпечение по кредит в размер на 243 лв., уговорена в чл. 3, ал. 2 от договора за предоставяне на кредит №346818 от 16.07.2021 г., е нищожна като противоречаща на добрите нрави и като неравноправна клауза по чл. 143, ал. 2, т. 5 ЗЗП.

Срещу решението е постъпила въззивна жалба от ответника „И.Ф.“ ЕООД, с която оспорва същото като неправилно и необосновано и моли въззивния съд да го отмени в цялост. В жалбата се поддържа, че първоинстанционният съд неправилно е приел, прилагайки чл. 161 ГПК, че е сключен договор за кредит между страните. Заявява, че от ответника неправилно е изискан документ по чл. 190 ГПК, който следва да бъде в държането на страните, които са участвали при неговото съставяне, а именно процесният договор за кредит. На следващо място се излага довод, че представените по делото имейли са с неизяснен автор и истинност, поради което не доказват договорни отношения между страните. Въззивникът излага становище, че в процесния случай от представените по делото доказателства не се установява нито сключването на договор, нито неговото съдържание, поради което искът на ищеца е уважен неправилно. По изложените аргументи

се иска отмяна на първоинстанционното решение и отхвърляне на предявения от ищцата иск.

В срока по чл. 263 ГПК е депозиран отговор на въззивната жалба от ответницата Г. Г., с който оспорва същата като неоснователна и моли въззивния съд да я остави без уважение. Въззивницата поддържа, че от представените по делото писмени доказателства се установява по безспорен начин наличие на договорно правоотношение между страните. Поддържа се, че договорът за заем е неформален договор, който се сключва с предаване на заеманата сума, което обстоятелство също е доказано по делото. Излага се становище, че е неоснователно оплакването на въззивника за неяснота относно авторството и истинността на представените имейли по делото, доколкото същите са били изпратени от официалния имейл на дружеството, посочени на официалния му сайт – www.minizaem.bg и www.easyfinance.bg. Заявява, че са несъстоятелни оплакванията на въззивника и относно допуснати съществени процесуални нарушения по приложение на чл. 161 ГПК, доколкото решението на съда е изцяло съобразено с практиката на ВКС. По изложените съображения се иска потвърждаване на обжалваното решение в цялост.

Софийският градски съд, като обсъди събраните по делото доказателства, становищата и доводите на страните, съгласно разпоредбата на чл.235, ал.2 от ГПК, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Въззивната жалба е подадена в срока по чл.259, ал.1 от ГПК срещу подлежащ на обжалване акт от легитимирана страна, поради което е редовна и допустима.

Съгласно нормата на чл.269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта му - в обжалваната част, като по останалите въпроси той е ограничен от наведените в жалбата оплаквания, с изключение на случаите, когато следва да приложи императивна материалноправна норма, както и когато следи служебно за интереса на някоя от страните - т.1 от Тълкувателно решение № 1/09.12.2013 г. по тълк.дело № 1/ 2013 г. на ОСГТК на ВКС.

При извършена проверка по реда на чл. 269, ал. 1 от ГПК въззивният съд установи, че обжалваното решение е валидно и допустимо. Ето защо съдът дължи произнасяне по същество на спора в рамките на доводите, заявени с въззивната жалба, съгласно нормата на чл. 269, предл. 2-ро от ГПК.

Съгласно цитираното по-горе ТР 1/2013 г. по т. дело № 1/2013 г. о описа на ОСГТК на ВКС, в изпълнение на принципа за законност /чл. 5 ГПК/ въззивният съд е длъжен да осигури правилното приложение на императивния материален закон, дори и във въззивната жалба да липсва оплакване за неговото нарушаване в първоинстанционното решение. В настоящия случай се касае за спор за нарушаване на потребителските права на ищеца във връзка със сключен договор за кредит, при разглеждане на

който съдът следи служебно за спазване на императивни материалноправни норми /чл. 7, ал. 3 ГПК/.

Разпоредбата на чл. 26 ЗЗД урежда общите хипотези на нищожност на сделките в гражданско право. Наред с тази разпоредба, в отделните нормативни актове, уреждащи специален кръг от обществени отношения, се съдържат специални разпоредби, касаещи (не)действителността на сключените от гражданскоправните субекти сделки. Такъв специален по отношение на ЗЗД нормативен акт е Законът за защита на потребителите, който урежда защитата на потребителските права и интереси, правомощията на държавните органи и дейността на сдруженията на потребителите в тази област. Целта на този закон е да осигури защита на основните права на потребителите, а не на всеки гражданскоправен субект. Налице е специална правна уредба и по отношение на договора за кредит, по който е страна потребител-физическо лице, а именно Законът за потребителския кредит. Същият урежда изискванията към договора за потребителски кредит и специални хипотези на нищожност, респективно неравноправност на клаузите конкретно в договорите за потребителски кредит в разпоредбите на чл. 20 и сл. от ЗПК. Наред с тези два нормативни източника законодателят е преценил, че на потребителите - физически лица, които сключват договори с търговци от разстояние, следва да им се гарантира още по-засилена защита и за целта е приел Закон за предоставяне на финансови услуги от разстояние. Настоящият въззивен съд намира, че процесният договор попада именно под обхвата на последния и предявеният иск следва да бъде квалифициран по чл. 18, ал. 5 ЗПФУР, вр. чл. 21 ЗПК, вр. чл. 146, ал. 1 ЗЗП, вр. чл. 143, ал. 2, т. 5 ЗЗП поради следните причини:

Районният съд е бил сезиран с отрицателен установителен иск за признаване за установено по отношение на ответника, че клаузата, предвиждаща заплащане на неустойка при непредставяне на обезпечение по кредит в размер на 243 лв., уговорена в чл. 3, ал. 2 от договора за предоставяне на кредит №346818 от 16.07.2021 г., е нищожна като противоречаща на добрите нрави и като неравноправна клауза по чл. 143, ал. 2, т. 5 ЗЗП.

Основен спорен въпрос между страните по делото, по който спорът е пренесен и пред настоящата въззивна инстанция, е съществуването на облигационно правоотношение по сключен договор за кредит №346818 от 16.07.2021 г. и приложимостта на процесуалните последици по чл. 161 ГПК в настоящия случай.

По делото е представен неподписан екземпляр от договор за предоставяне на кредит №346818 от 16.07.2021 г., по който като кредитор е посочен ответникът „И.Ф.“ ЕООД, а като потребител – ищцата Г. Г..

Публична е информацията, публикувана на сайта www.minizaem.bg, че MiniZaem.bg е интернет платформа за предоставяне на бързи, онлайн кредити на физически лица, създадена от „И.Ф.“ ЕООД, който е страна – кредитополучателят по процесния договор.

Също така публично известна е информацията, че И.Ф. е небанкова

финансова институция съгласно удостоверение № BGR000211, издадено от БНБ.

На посочения по-горе сайт са публикувани Общите условия към договорите за предоставяне на кредит от „И.Ф.“ ЕООД.

Към исквата молба е приложена писмена електронна кореспонденция, разменена между два имейл адреса: info@minizaem.bg , за който се твърди, че е на ответника и dancho.gabi@gmail.com за който се твърди, че е на ищцата.

Настоящата въззивна инстанция намира за неоснователен довода във въззивната жалба, че по делото не е установено авторството на тези волеизявления, тъй като имейл адресът „info@minizaem.bg“ е посочен от самия търговец на интернет страницата му под секция „Контакти“ за връзка с него. Следователно по делото безспорно се установява че автор на имейлите, изпратени от info@minizaem.bg до ищцата, е именно ответникът по делото.

В имейл, изпратен до ищцата на 16.07.2021 г. /на л. 10 от делото/ дружеството ответник е уведомила ищцата, че по договор за заем от разстояние №346818 ѝ е преведена сумата от 500 лв. По същество приложената като доказателство писмена кореспонденция представлява частен писмен документ, който съгласно чл. 180 ГПК има доказателствена сила единствено за авторството на изявленията, а в посочените по чл. 181 ГПК случаи и относно достоверната дата. Съгласно константната практика на съдилищата обаче частният документ има материална доказателствена сила по отношение на удостоверените в него неизгодни факти срещу лицето, което е негов автор /Решение № 249 от 12.11.2012 г., постановено по гр. дело №270/2012 по описа на ВКС/. В настоящия случай в така цитираното изявление на ответника се съдържа признание за неизгоден факт, а именно, че се касае за сключен договор за заем от разстояние, а не за формален писмен договор по Закона за потребителския кредит или неформален такъв по ЗЗД.

Съгласно чл. 9 ЗПК договорът за потребителски кредит е договор, въз основа на който кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане, с изключение на договорите за предоставяне на услуги или за доставяне на стоки от един и същи вид за продължителен период от време, при което потребителят заплаща стойността на услугите, съответно стоките, чрез извършването на периодични вноски през целия период на тяхното предоставяне. Формата за действителност на договора за потребителски кредит е писмена – чл. 10, ал. 1 ЗПК – на хартиен или друг траен носител; по ясен и разбираем начин; в два екземпляра – по един за всяка от страните по договора. Дефиниция на понятието „траен носител“ се съдържа в § 1, т. 10 от ДР на ЗПК – това е всеки носител, даващ възможност на потребителя да съхранява адресирана до него информация по начин, който позволява лесното ѝ използване за период от време, съответстващ на целите, за които е предназначена информацията, и който позволява непромененото възпроизвеждане на съхранената информация.

Законът за потребителския кредит допуска възможността договорът за потребителски кредит да бъде сключен от разстояние. Изискванията за

предоставяне на финансови услуги от разстояние са регламентирани в Закона за предоставяне на финансови услуги от разстояние /ЗПФУР/, както и в Директива 2002/65/ЕО на Европейския парламент и Съвета за продажба от разстояние на финансови услуги. Съгласно чл. 6 ЗПФУР, договорът за предоставяне на финансови услуги от разстояние е всеки договор, сключен между доставчик и потребител като част от система за предоставяне на финансови услуги от разстояние, организирана от доставчика, при която от отправянето на предложението до сключването на договора страните използват изключително средство за комуникация – едно или повече. Дефиниция на понятието „финансова услуга“ се съдържа в § 1, т. 1 от ДР на ЗПФУР – това е всяка услуга по извършване на банкова дейност, кредитиране, застраховане, допълнително доброволно пенсионно осигуряване с лични вноски, инвестиционно посредничество, както и предоставяне на платежни услуги, а на „средство за комуникация от разстояние“ – в § 1, т. 2 от ДР на ЗПФУР и това е всяко средство, което може да се използва за предоставяне на услуги от разстояние, без да е налице едновременно физическо присъствие на доставчика и на потребителя. Разпоредбата на чл. 18, ал. 1 ЗПФУР задължава доставчика да доказва, че е: 1/ изпълнил задълженията си предоставяне на информация на потребителя; 2/ спазил сроковете по чл. 12, ал. 1 или 2 и 3/ получил съгласието на потребителя за сключването на договора и, ако е необходимо, за неговото изпълнение през периода, през който потребителят има право да се откаже от сключения договор.

За доказване на електронни изявления се прилага Законът за електронния документ и електронния подпис – ЗЕДЕП, като изявленията, направени чрез електронна поща, се записват със съгласието на другата страна и имат доказателствена сила за установяване на обстоятелствата, съдържащи се в тях – чл. 18, ал. 2 и 3 ЗПФУР. Електронното изявление е предоставено в цифрова форма словесно изявление, което може да съдържа и несловесна информация, а електронното изявление, записано на магнитен, оптичен или друг носител с възможност да бъде възпроизведено, съставлява електронен документ – чл. 2, ал. 1 и 2 и чл. 3, ал. 1 ЗЕДЕП. Същото се счита за подписано при условията на чл. 13, ал. 1 от закона – за електронен подпис се счита всяка електронна информация, добавена или логически свързана с електронното изявление за установяване на неговото авторство. Законът придава значение на подписан документ само на този електронен документ, към който е добавен квалифициран електронен подпис /чл. 13, ал. 3 ЗЕДЕП/, но също така допуска страните да се съгласят в отношенията помежду си да придадат на обикновения електронен подпис стойността на саморъчен /чл. 13, ал. 4 ЗЕДЕП/. Когато посочените предпоставки са налице, създаден е подписан електронен документ.

Възпроизвеждането на електронния документ върху хартиен носител не променя характеристиките му. Съгласно чл. 184, ал. 1, изр. 1 ГПК, той се представя по делото именно върху такъв носител, като препис, заверен от страната. Ако другата страна не поиска представянето на документа и на електронен носител, преписът е годно и достатъчно доказателство за авторството на изявлението и неговото съдържание /Решение № 70 от

19.02.2014 г. на ВКС по гр. д. № 868/2012 г., IV г. о., ГК/.

Съгласно публичните ОУ на ответника „И.Ф.“ ЕООД, кандидатът за кредит посещава уебсайт www.minizaem.bg или www.easyfinance.bg (Сайта), избира типа кредит, размера на сумата, както и срока, за който кредитът ще се връща. Изборът става от главната страница на сайта с натискането на бутон „Вземи сега“. В този момент кандидатът получава предварителна информация за сумата, периода, датата на получаване, лихвата и падежа на кредита, за който кандидатства. За определяне кредитоспособността на кандидата за кредит, същият попълва въпросник, публикуван на сайта. Всеки, който кандидатства за първи път през сайта, натиска бутон „Напред“, а кандидатите, които имат предишна регистрация в сайта, натискат бутон „Вход“. Автоматично, след натискането на бутон „Напред“, се генерира въпросник със задължителни полета, отбелязани със знака звезда („*“) и незадължителни полета. Въпросникът е разделен на стъпки, като потвърждаването на всяка става с натискането на бутон „Напред“. Кандидатът следва да попълни всички задължителни полета, отбелязани със знака звезда („*“), като носи отговорност за верността на предоставената лична информация. Всеки кандидат за кредит преди изпращане на личните си данни до Кредитора подава декларация-съгласие за обработване на личните му данни от финансовата институция като администратор на лични данни по смисъла на Закона за защита на личните данни (ЗЗЛД), като прави отметка в специално поле на сайта под текста на въпросната декларация. С попълването на въпросника и натискане на бутона „Напред“, кандидатът изпраща своето изрично, предварително искане за предоставяне на кредит от разстояние, както и молбата за кредит, която ще бъде разгледана. До 30 (тридесет) минути от изпращането на попълнения на сайта въпросник, съгласието за обработване на лични данни, предварителното искане за предоставяне на кредит от разстояние, молбата за кредит, кандидатът получава писмо на посочената от него електронна поща, с което бива уведомен, дали е одобрен или не за отпускане на кредит от разстояние.

Ако кандидатът бъде одобрен, заедно с уведомлението за това, получава на посочената от него електронна поща: преддоговорна информация във формата на Стандартен европейски формуляр, действащите Общи условия – неразделна част от договора, а така също линк, който след активирането му отваря профила на кандидата и там той може да се запознае с проекта на договор за предоставяне на кредит. Кандидатът разполага със 7-дневен срок, в който на специално обозначено място в профила си на Сайта потвърждава изрично сключването на Договора за предоставяне на кредит от разстояние, заедно с Общите условия - неразделна част от него и Стандартния европейски формуляр, като при това следва правилно да попълни цифровия код, изпратен му от „И.Ф.“ ЕООД под формата на кратко текстово съобщение (SMS) на телефонния номер, който е предоставил при кандидатстването си за кредит. С въвеждането на цифровия код кандидатът изразява своето съгласие за сключване на договора за кредит.

След като кандидатът потвърди, че е запознат и приема Договора за предоставяне на кредит, заедно с Общите условия и Стандартния европейски

формуляр, в сила към момента на сключване на Договора, Договорът за предоставяне на кредит между Потребителя и „И.Ф.“ ЕООД се счита сключен. Договарянето се осъществява чрез средствата за комуникация от разстояние (електронна поща, уебсайт и телефон), като Договорът за предоставяне на кредит се сключва във формата на електронен документ при условията и реда на Закона за предоставяне на финансови услуги от разстояние, Закона за потребителския кредит, Закона за електронния документ и електронния подпис, Закона за задълженията и договорите, Закона за платежните услуги и платежните системи. Със сключването на договора за предоставяне на кредит от разстояние, Потребителят се съгласява изпълнението на финансовата услуга да започне веднага. До 30 (тридесет) минути от сключване на договора, Кредиторът изпраща на Потребителя електронно писмо, с което го уведомява, че паричните средства са преведени или по посочената от него банкова сметка, или на каса в офис на „Изи Пей“ АД, както и предоставя следната информация: относно платеца, стойността на платежната операция в лева и датата на плащането.

При съвкупния анализ на изложеното дотук следва еднозначен извод, че в случая се касае за договор за кредит, сключен от разстояние по смисъла на ЗПФУР в електронна форма, за чиято действителност не е необходимо спазването на писмената форма. Допълнителен аргумент за съществуването и валидността на договора за кредит, който по същество си е вид едностранна търговска сделка / по арг. от чл. 228б, вр. чл. 287 ТЗ/, се извежда от Търговския закон. Съгласно чл. 293, ал. 3 от ТЗ, страната не може да се позовава на нищожността на договора, ако от поведението ѝ може да се заключи, че не е оспорвала действителността на изявлението. Видно от разписка за плащане от 13.12.2021 г., приложена по делото като писмено доказателство, в 12:43 ч. ищцата Г. Г. е извършила плащане в полза на ответника чрез система за електронни плащания ePay.bg в размер на 103,70 лв. и като основание за плащането е посочила „*вн. по кр. 346818 на ЕГН ******“. Номерът, посочен на основанието, съвпада с номера на представения по делото на хартиен носител договор за кредит, от което следва, че ответникът е приел плащане по договора, без да оспорва съществуването и валидността на правоотношението и основанието на плащането, поради което не може да го направи по-късно.

Предвид така изложеното и извода на въззивния съд, че в случая се касае за договор за кредит, сключен от разстояние, не са били налице предпоставките по чл. 190 ГПК за задължаване на ответника да представи заверено копие от договор за предоставяне на кредит. В тази хипотеза е възможно страната да бъде задължена да представи договора в електронна форма на дигитален носител, което в случая не е сторено, поради което неправилно първоинстанционният съд е приел, че са налице предпоставките за прилагане на последиците по чл. 161 ГПК.

Въпреки изложеното, настоящата въззивна инстанция намира, че крайните изводи на първоинстанционния съд за нищожност на клаузата на чл. 3, ал. 2 от договора за предоставяне на кредит №346818 от 16.07.2021 г., са правилни. Когато въззивният съд прецени, че дадената от първата инстанция

квалификация на предявения иск е неправилна, същият следва да обезпечи правилното приложение на материалния закон като посочи правилната правна квалификация. По настоящото дело неправилната правна квалификация, определена от първоинстанционния съд, не е довела до неточни указания относно подлежащите на доказване факти и първоинстанционният съд не е допуснал съществени процесуални нарушения, с оглед на което обжалваното решение следва да бъде потвърдено в цялост като правилно при правна квалификация на иска по чл.18, ал. 5 ЗПФУР, вр. чл. 21 ЗПК, вр. чл. 146,ал.1 ЗЗП, вр. чл. 143,ал.2,т. 5 ЗЗП.

По разноските:

Предвид изхода от спора и на основание чл. 78,ал.1 ГПК въззивникът следва да бъде осъден да заплати на въззиваемия сумата от 400 лв., представляваща адвокатско възнаграждение за процесуална защита и съдействие във въззивното производство, съгласно представен по делото договор за правна защита. Съдът намира за неоснователно релевираното с молба от 05.12.2023 г., докладвана в о.с.з на 06.12.2023 г. възражение за прекомерност на претендираното адвокатско възнаграждение, тъй като същото е в минималния размер по Наредба №1/2004 за минималните размери на адвокатските възнаграждения / изм. и доп. ДВ. бр.88 от 4 Ноември 2022г./.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение от 08.07.2022 г., постановено по гр. дело № 56407/2021 г. по описа на Софийския районен съд, 31 състав **при правна квалификация по чл.18, ал. 5 ЗПФУР, вр. чл. 21 ЗПК, вр. чл. 146,ал.1 ЗЗП, вр. чл. 143,ал.2,т.5 ЗЗП.**

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 ГПК „И.Ф.“ ЕООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, ж.к. „Иван Вазов“, ул. **** да заплати на Г. Г. Г., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ж.к. **** **сумата от 400 лв.** – адвокатско възнаграждение за въззивното производство.

Решението е окончателно и не подлежи на касационно обжалване по аргумент от чл. 280 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____